

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus, § 172, 26.06.2023

Aluehallitus, § 207, 21.08.2023

Vammaisneuvosto, § 73, 29.08.2023

§ 73

Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

14509/2023

Aluehallitus, 26.06.2023, § 172

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Pirha vuodeosastanalyysi - Tulosten tiivistelmä 2 prosentin tehokkuustavoitteella
- 2 Pirha vuodeosastanalyysi - Loppuraportti

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan analyysi kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Selvityksen tavoitteena oli tuottaa faktapohja ja skenaariot kahta tarkoitusta varten:

- Päivittää Kaupin kampuksen uudistamisohjelman suunnittelun pohjana olleet sairaansijatarpeen oletukset hyvinvointialueen kontekstissa.
- Tuottaa pohjatiedot sairaansijojen käytöstä ja kehitysskenaariot tarpeiden muutoksista 2035 saakka sekä erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon sairaansijoista koko Pirkanmaan hyvinvointialueen alueella.

Selvitys toteutettiin konsulttiyhtiö Delfoi Oy:n avustuksella tuottamalla datapoimintana perustiedot kaikista Taysin ja Pirkanmaan kuntien vuodeosastoilla hoidetuista potilaista 12/2021 – 12/2022 väliseltä ajalta kattaen myös Sydänsairaalan ja Coxan potilaat. Aineistosta voidaan nähdä potilasvirrat toimintayksiköiden välillä. Lisäksi hyödynnettiin avoimen datan tilastotietoja (mm. THL, tilastokeskuksen ja väylävirasto).

Työskentelyä ohjaamaan ja käyttäjien asiantuntijuuden varmistamiseen muodostettiin sekä erikoissairaanhoidon osiota että perusterveydenhuollon osiota varten laajan edustuksen työryhmät puheenjohtajanaan sairaalapalvelulinjan johtaja Juha Kinnunen.

Tarveanalyysin kysymyksenasettelusta, käytetystä tietoperustasta, menetelmistä, tuloksista ja johtopäätöksistä on laadittu liitteenä olevat vuodeosastanalyysin loppuraportti ja tiivistelmä keskeisistä havainnoista.

Kokonaiskuvan ymmärtämiseksi raporttiin tuotettiin vuodeosastohoidon historiallinen kehityskulku vuodesta 1996 alkaen (kehitys Pirkanmaalla suhteessa valtakunnalliseen kehitykseen). Keskeisenä havaintona on, että sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon sairaansijojen määrä on lineaarisesti vähentynyt Pirkanmaan hyvinvointialueella lähes puoleen vuoteen 1996 verrattuna. Kehitys noudattelee valtakunnallisia keskiarvoja. Sairaansijojen vähenemä ei selity avopalveluiden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

kehittymisellä, vaan ikäihmisten, vammaisten ja psykiatrinen asumispalvelujen lisäämisellä.

Havainnot ja johtopäätökset erikoissairaanhoidon osalta

Hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 erikoissairaanhoidossa fyysisiä sairaansijoja oli 976 paikkaa, joista 904 oli tosiasiaassa käytössä, johtuen muun muassa hoitohenkilöstön vajeesta seuranneista suluista. Vuoteen 2035 ulottuvat skenaariot osoittavat, että pelkkä väestöennusteen mukainen sairaansijojen määrän kasvu olisi noin 22 prosenttia. Kasvun perusura tarkoittaisi erikoissairaanhoidon vuodeosastojen määrän lisäämistä yhteensä yli 200 sairaansijaa. Työryhmä esittää kuitenkin laaja-alaisia toiminnallisia ja alueellisia muutoksia sekä työnjaon uudistamista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille. Tavoiteltava skenaario erikoissairaanhoidon osalta on, että sairaansijoja tulee vaihteittain ja ohjelmallisesti vähentää 12% (123 paikkaa), päätyen kokonaismäärään 882. Lisäksi lasten taudeilla ja psykiatrialla on yhteensä 354 paikkaa, mutta ne eivät ole tässä laskelmassa mukana, koska kyseisiä toimintoja koskevat sairaansijaratkaisut ovat tuoreeltaan toteutettuja.

Raskain ja vaativin erikoissairaanhoidon on tarkoituksenmukaista keskittää Kaupin kampukselle. Hatanpään ja Valkeakosken kampuksilla ja rajatumminkin Sastamalan kampuksella on perusteltua ja välttämätöntä jatkaa päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgista toimintaa sekä muiden erikoisalojen toimintoja (mm. dialyysihoito). Samalla ylläpidetään tila-, laite ja osaamiskapasiteettia valmiuden turvaamiseksi.

Sen sijaan kyseisten kampusten vuodeosastojen käyttö on tarkoituksenmukaista painottaa perustason geriatriseen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon kasvaviin tarpeisiin. Vuodeosastotoiminnassa (ja avopalveluissa) on arvioitava uudelleen mikä on erikoissairaanhoidon ja mikä yleislääkäri/geriatriajohtoista perusterveydenhuoltoa. Tällä hetkellä kyseisillä kampuksilla on osin epätarkoituksenmukaisia rakenteita ja käytäntöjä.

Havainnot ja johtopäätökset perusterveydenhoidon osalta

Perusterveydenhuollossa sairaansijoja oli hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 (akuutti, kuntoutus, geriatria ja palliatiivinen) 870 paikkaa. Väestön kasvusta, ikääntymisestä ja erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon työnjaon muutoksista johtuen paine paikkamäärien lisäämiseen olisi ilman tehostamistoimia jopa 510 sairaansijaa vuoteen 2035 mennessä. Työryhmä pitää näin suurta kasvua epärealistisena sekä taloudellisista että henkilöstön rekrytointiin liittyvistä syistä. Valmistelussa on lähdetty siitä, että merkittävillä ja systemaattisilla toiminnallisilla muutoksilla väestön määrän ja ikääntymisen kasvusta muodostuvaa painetta voidaan hallita ja lisätarve painaa olennaisesti alemmaksi.

Lyhyellä aikavälillä ja siirtymävaiheen aikana on välttämätöntä saavuttaa joka vuosi 1-2 prosentin tuottavuuskehitys ja siten myös vuodeosastojen paikkojen tarpeen vähenemä koskien sairaansijakapasiteettia kokonaisuudessaan. Olennaista on toimintakulttuurin muutos, jossa ensisijaisesti pyritään potilas/asiakas kotiuttamaan, jos se on terveyden ja toimintakyvyn kannalta mahdollista. Työryhmän havaintoja on, että nykyinen käytäntö voi mahdollistaa tilanteen, jossa potilas lähetetään erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon perusterveydenhuoltoon ja edelleen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

perusterveydenhuollosta asumispalveluihin. Hoitopaikan siirrot ja vapautuvan paikan odottaminen muodostavat riskin kuntoutuksen toteutumiselle ja asiakkaan/potilaan kotiutumiselle toimintakykyisenä arkielämään.

Toimintakulttuurin tulee entistä paremmin tukea potilaan/asiakkaan kuntoutumista ja kotiutumista vuodeosastohoidon kaikissa muodoissa, jotta vapautuvan paikan odottaminen ei laske potilaan/asiakkaan toimintakykyä ja palaamista arkielämään. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon elektiivisten tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden jälkeen potilaista on mahdollista kotiuttaa yli 80 prosenttia seuraavaan puoleen päivään mennessä. Päiväkirurgista ja heräämöstä kotiin (ns.herko) toimintaa ollaan tavoitteellisesti lisäämässä. Vastaavaa kotiutuksen ja jatkohoidon uudelleen arviointia tarvitaan lähisairaaloiden vuodeosastojen ja asumispalvelujen välillä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen toimipisteitä on tällä hetkellä hyvinvointialueella 16. Sairaansijojen määriä on valmistelussa tarkasteltu koko alueen väestökehityksen pohjalta. Laskennalliset skenaariot antavat perusteet siihen kuinka paljon lähisairaaloiden perusterveydenhuollon sairaansijoja tarvitaan. Sijainteja koskevan päätöksenteon tueksi toimipisteiden skenaariomäärittelyssä käytettiin 10-15 minuutin ja yli 30 minuutin (henkilöautolla) saavutettavuuskriteerejä. Laskelma tehtiin sekä koko väestön että yli 65-vuotiaiden osalta erikseen.

Laskelmien pohjalta työryhmä päätyi siihen, että perusterveydenhuollon toimipisteverkko olisi tarkoituksenmukaisinta muodostaa 8-9 toimipisteen varaan. Näin olisi mahdollista muodostaa riittävän kokoisia ja nykyistä kustannustehokkaampia yksiköitä, jotka eivät ole henkilöstöpulan pahentuessa niin haavoittuvia kuin osa nykyisistä pienemmistä yksiköistä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastotoimipisteiden sijaintia koskevassa valinnassa on huomioitava laajasti kokonaisharkinta, jossa henkilöstön ja muiden palvelujen (esimerkiksi tukipalvelut, kiirevastaanotot, ikäihmisten asumispalvelut, päivystys, liikenneyhteydet) saatavuus, rakennuskanta ja kiinteistöjen nykytila on suhteutettava palveluverkkosuunnitelman osana. Työryhmä pitää monialaisia lähipalveluja ideaalisimpana ratkaisuna. Geriatriksen kuntouksen ja palliatiivisen hoidon erityistarpeet on verkostomalleissa erikseen huomioitava.

Loppuraportti muodostaa keskeisen faktapohjan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sairaansijojen määrästä ja kehityksestä. Laskentamalli tuottaa perustelut sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelman 496 sairaansijalle, että lähisairaaloiden sairaansijamäärälle.

Liitteenä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastoanalyysin loppuraportti ja vuodeosastoanalyysin tulosten tiivistelmä 2 prosentin tehokkuustavoitteella.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- hyväksyä loppuraportin jatkovalmistelun pohjaksi koskien sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelmaa että vuodeosastoreformia,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- asettaa tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa,
- että jatkovalmistelun tulokset tuodaan syksyllä 2023 aluehallituksen päätettäväksi palveluiden verkoston hyväksymisen yhteydessä.

Kokouskäsittely

Kuultiin asiantuntijana sairaalapalveluiden palvelulinjajohtaja Juha Kinnusta, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Esittelijä täydensi toisen päätöspöytäkirjan kuulumaan seuraavasti: "asettaa vuosittaiseksi tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa."

Kokouksessa pidettiin tauko § 172 käsittelyn jälkeen klo 11.15-11.20.

Päätös

Aluehallitus päätti

- hyväksyä loppuraportin jatkovalmistelun pohjaksi koskien sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelmaa että vuodeosastoreformia,
 - asettaa vuosittaiseksi tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa,
 - että jatkovalmistelun tulokset tuodaan syksyllä 2023 aluehallituksen päätettäväksi palveluiden verkoston hyväksymisen yhteydessä.
-

Aluehallitus, 21.08.2023, § 207

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä
- 2 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

Aluehallituksen 26.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti jatkovalmistelu on organisoitu ja viety yksityiskohtaisemmalle tasolle. Valmistelussa on huomioitu myös aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset.

Valmistelun ydinryhmän puheenjohtajaksi valittiin Sisätaudit, keuhko-, iho- ja allergiasairaudet -toimialueen toimialuejohtaja Hannu Päivä. Lähisairaaloiden osalta alatyöryhmän puheenjohtaja on Lähisairaalat -toimialueen toimialuejohtaja Sanna Mäki. Työryhmissä on laaja eri vastuualueiden ja myös henkilöstön edustus.

Aluehallituksen päätöksen mukainen kahden prosentin vuosittainen tuottavuustavoite on otettu jatkosuunnittelun pohjaksi. Tavoite on haastava ja tarkoittaa sitä, että vain ns. laajan uudistuksen skenaarion mukaisin toimin se on saavutettavissa.

Valmistelu on synkronoitu tarkoituksenmukaisessa laajuudessa koko palveluverkon valmisteluun ja erityisesti muiden palvelulinjojen suunnitelmiin. Avopalvelujen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

valmistelussa oleva sotekeskusten verkko kiirevastaanottoineen ja ikäihmisten ja vammaispalvelujen palvelut ovat keskeisimpiä. Mielenterveys ja päihdepalvelujen selvitystyö on käynnissä ja sitä kokonaisuutta tarkastellaan vuodeosastotoiminnan osalta (mm. uusien tilojen käyttöönotto Kaupin kampuksella) omana kysymyksenään. Esityksessä on huomioitu päivystyspalvelu- ja ensiavustuksen ehdotus viidestä kiirevastaanottopisteestä, jotka toimivat myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vuodeosastojen palveluverkkosuunnitelmalla on kiinteä yhteys myös päivystyspalvelu- ja ensiavustuksen keskeisiin toimenpiteisiin, kuten kotisairaaloiminnan laajentamiseen koko Pirkan alueelle ja palliativisen hoidon uudistamiseen. Potilaiden jatkohoitoa koskevien järjestelyjen uudistaminen on myös käynnistynyt sekä kampussairaaloiminnan ja lähisairaaloiminnan työnjakoon liittyvät ratkaisut.

Oheisessa liiteaineistossa on kuvattu perusteluineen toimenpiteet, joita virkamiesvalmistelun pohjalta esitetään toteutettavaksi. Toimenpide-ehdotuksilla haetaan uudistettua vuodeosastohoidon palvelukokonaisuutta, joka on toiminnallisesti, henkilöstövoimavarojen saatavuuden ja pysyvyyden että taloudellisesti tasapainoisin. Vaikutusten arviointi (liite) on tehty laajempaan huomioiden myös eri sidosryhmien ja aluekehitykselliset tekijät.

Aikataulullisesti esitettyjen muutosten toimeenpano on ryhmitelty vuoden 2024 aikana toteutettaviin, 2025-2026 aikavälillä toteutettaviin sekä 2030 tai sen jälkeen realisoituviin suunnitelmiin.

Merkittävin tuottavuuskehitys ja potilaiden laadukas hoito voidaan saavuttaa toiminnallisilla ja sisällöllisillä muutoksilla. Esitysaineistossa on kuvattu niitä laajasti sekä erikoissairaanhoidon sisällä, erikoissairaanhoidon ja lähisairaaloiminnan välillä sekä lähisairaaloiminnan sisäisinä muutoksina. Muutokset koskevat sekä potilaiden hoitoon välittömästi liittyviä tekijöitä, että tukipalvelujen, tilojen, laitteiden ja välineiden käyttöä ja logistiikkaa.

Palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden osalta merkittävä kansalaisten kannalta on luonnollisesti lähisairaaloiminnan toimipisteverkkoa koskevat muutokset. Esityksessä lähdetään kymmenen toimipisteen ratkaisusta.

Taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu siihen faktaperustaan, että ilman palveluverkon ja toimintamallin uudistamista joutuisimme väestökehityksen ja ikääntymisen aiheuttaman palvelukysynnän kasvun vuoksi lisäämään vuodeosastopalvelujen määrää useilla sadoilla paikoilla sekä erikoissairaanhoidossa että lähisairaaloissa. Kahden prosentin tuottavuuden lisäyksen kautta jokseenkin nykyinen vuodeosastokapasiteetti tulee riittämään ja se on sekä talouden että henkilöstövoimavarojen riittävyyden kannalta kestävällä pohjalla.

Esityksessä vuodeosastojen toimipisteiden määrän asteittaista supistamista.

Vuodesta 2030 eteenpäin toimipisteet esitetään olevaksi seuraavilla paikkakunnilla:

Tampere, Sastamala, Valkeakoski, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Parkano, Virrat, Ylöjärvi

Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys ovat liitteenä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- merkitä vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksen tiedoksi,
- lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle asukastilaisuuksiin, YT -elimelle, vaikuttamistoimielimille, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille,
- edellyttää, että selvitys ja siihen tehty täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2023. Lisäksi laaditaan erillinen kooste kuulemiskierroksen kommentteista.

Kokouskäsittely

Kokouksessa käytiin läpi päätöksentekoon liittyvät esteellisyydet, yhteisöjääviydet ja yleisjääviydet. Hallintolain 28.1 § 5 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos hän on hallituksen, hallitoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä sellaisessa yhteisössä, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Hallintolain 28.1 § 7 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä. Hyvinvointialueella noudatetaan esteellisyysperusteiden arvioinnissa varovaisuusperiaatetta. Käsittelyn kohteena olevien suunnitelmien voidaan katsoa koskeva kuntien erityisiä etuja tai haittoja. Esteellisiä ovat Pirkanmaan kunnan- ja kaupunginhallitusten jäsenet. Esteellisuuden arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, onko henkilö ollut päättämässä asiasta toisessa roolissa, vaan ratkaisevaa on kaksoisroolin olemassaolo. Esteellisuuden arvioinnissa on hyödynnetty Kuntaliiton ohjeistuksia sekä Hyvil Oy:n 19.5.2023 laatimaa (6/2023) lausuntoa.

Aluehallitus totesi Pekka Järvisen ja Arja Laitisen esteellisiksi §:n 206 ja 207 käsittelyissä edellä mainituin perustein. Hyväksyttiin yksimielisesti §:n 206 käsittelyn kohdalla.

Varajäsenet Atanas Aleksovski, Ulla Kampman, Perttu Jussila, Hanna Holma ja Jori-Pekka Träskbäck olivat läsnä kokouksessa §:ien 206 ja 207 käsittelyiden ajan, Pekka Järvisen, Arja Laitisen, Olga Haapa-ahon, Katariina Pylsyn ja Marko Jarvan ollessa esteellisiä.

Kuultiin asiantuntijana sairaalapalveluiden palvelulinjajohtaja Juha Kinnusta, joka poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Hanna Holma teki muutosesityksen:

Aluehallitus päättää

- merkitä vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksen tiedoksi,
- lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle asukastilaisuuksiin, YT-elimelle, vaikuttamistoimielimille, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille sekä sote-järjestöille ja Pirkanmaan kunnille

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- edellyttää, että selvitys ja siihen tehdyt täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2023 ennen päätöksentekoa. Lisäksi laaditaan erillinen kooste kuulemiskierroksen kommentteista.

Milka Hanhela kannatti esitystä. Puheenjohtaja totesi, että ehdotusta oli kannatettu, joten siitä on äänestettävä ja teki seuraavan äänestysesityksen: pohjaesitys JAA ja Holman muutosesitys EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 JAA- ääntä ja 4 EI- ääntä. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi äänin 8 - 4.

Merkittiin, että Johanna Loukaskorpi ja Aleksi Jäntti poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen.

Merkittiin, että varajäsenet Atanas Aleksovski, Ulla Kampman, Perttu Jussila, Hanna Holma ja Jori-Pekka Träskbäck poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 11.28-11.35 § 207 käsittelyn jälkeen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esteellisyys

Erja Pelkonen, Marko Jarva, Lassi Kaleva, Olga Haapa-aho ja Katariina Pyly ilmoittivat olevansa esteellisiä asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Aluehallitus totesi Pekka Järvisen ja Arja Laitisen esteellisiksi asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyydet todettiin.

Vammaisneuvosto, 29.08.2023, § 73

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi
Arto Ranta, STRATEGIAJOHTAJA, arto.ranta@pirha.fi

Liitteet

- 1 Vammaisneuvoston kommentit koskien Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitystä
- 2 Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä
- 3 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys
- 4 Kuulemisen ja osallistamisen suunnitelma, kysymykset vaikuttamistoimielimille

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen " yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut" alataavoitteen "eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto" alla on toteutettu hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan analyysi kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Selvityksen tavoitteena oli tuottaa faktapohja ja skenaariot kahta tarkoitusta varten: Päivittää Kaupin kampuksen uudistamisohjelman suunnittelun pohjana olleet sairaansijatarpeen oletukset hyvinvointialueen kontekstissa. Tuottaa pohjatiedot

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

sairaansijojen käytöstä ja kehitysskenaariot tarpeiden muutoksista 2035 saakka sekä erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon sairaansijoista koko Pirkanmaan hyvinvointialueen alueella.

Työskentelyä ohjaamaan ja käyttäjien asiantuntijuuden varmistamiseen muodostettiin sekä erikoissairaanhoidon osiota että perusterveydenhuollon osiota varten laajan edustuksen työryhmät puheenjohtajanaan sairaalapalvelulinjan johtaja Juha Kinnunen.

Keskeisenä havaintona on, että sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon sairaansijojen määrä on lineaarisesti vähentynyt Pirkanmaan hyvinvointialueella lähes puoleen vuoteen 1996 verrattuna. Kehitys noudattelee valtakunnallisia keskiarvoja. Sairaansijojen vähenemä ei selity avopalveluiden kehittymisellä, vaan ikäihmisten, vammaisten ja psykiatristen asumispalvelujen lisäämisellä.

Havainnot ja johtopäätökset erikoissairaanhoidon osalta Hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 erikoissairaanhoidossa fyysisiä sairaansijoja oli 976 paikkaa, joista 904 oli tosiasiaa käytössä, johtuen muun muassa hoitohenkilöstön vajeesta seuranneista suluista. Vuoteen 2035 ulottuvat skenaariot osoittavat, että pelkkä väestöennusteen mukainen sairaansijojen määrän kasvu olisi noin 22 prosenttia. Kasvun perusura tarkoittaisi erikoissairaanhoidon vuodeosastojen määrän lisäämistä yhteensä yli 200 sairaansijaa. Työryhmä esittää kuitenkin laaja- alaisia toiminnallisia ja alueellisia muutoksia sekä työnjaon uudistamista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille. Tavoiteltava skenaario erikoissairaanhoidon osalta on, että sairaansijoja tulee vaihteittain ja ohjelmallisesti vähentää 12% (123 paikkaa), päätyen kokonaismäärään 882. Lisäksi lasten taudeilla ja psykiatrialla on yhteensä 354 paikkaa, mutta ne eivät ole tässä laskelmassa mukana, koska kyseisiä toimintoja koskevat sairaansijaratkaisut ovat tuoreeltaan toteutettuja. Raskain ja vaativin erikoissairaanhoido on tarkoituksenmukaista keskittää Kaupin kampukselle. Hatanpään ja Valkeakosken kampuksilla ja rajatumminkin Sastamalan kampuksella on perusteltua ja välttämätöntä jatkaa päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgista toimintaa sekä muiden erikoisalojen toimintoja (mm. dialyysihoito). Sen sijaan kyseisten kampusten vuodeosastojen käyttö on tarkoituksenmukaista painottaa perustason geriatriseen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon kasvaviin tarpeisiin.

Havainnot ja johtopäätökset perusterveydenhoidon osalta Perusterveydenhuollossa sairaansijoja oli hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 (akuutti, kuntoutus, geriatria ja palliatiivinen) 870 paikkaa. Väestön kasvusta, ikääntymisestä ja erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon työnjaon muutoksista johtuen paine paikkamäärien lisäämiseen olisi ilman tehostamistoimia jopa 510 sairaansijaa vuoteen 2035 mennessä. Työryhmä pitää näin suurta kasvua epärealistisena sekä taloudellisista että henkilöstön rekrytointiin liittyvistä syistä. Valmistelussa on lähdetty siitä, että merkittävillä ja systemaattisilla toiminnallisilla muutoksilla väestön määrän ja ikääntymisen kasvusta muodostuvaa painetta voidaan hallita ja lisätarve painaa olennaisesti alemmaksi. Lyhyellä aikavälillä ja siirtymävaiheen aikana on välttämätöntä saavuttaa joka vuosi 1-2 prosentin tuottavuuskehitys.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen toimipisteitä on tällä hetkellä hyvinvointialueella 16. Sairaansijojen määriä on valmistelussa tarkasteltu koko alueen väestökehityksen pohjalta. Sijainteja koskevan päätöksenteon tueksi toimipisteiden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

skenaariomäärittelyssä käytettiin 10-15 minuutin ja yli 30 minuutin (henkilöautolla) saavutettavuuskriteerejä. Laskelma tehtiin sekä koko väestön että yli 65-vuotiaiden osalta erikseen.

Aluehallituksen 26.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti jatkovalmistelu on organisoitu ja viety yksityiskohtaisemmalle tasolle. Valmistelussa on huomioitu myös aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset.

Aluehallituksen päätöksen mukainen kahden prosentin vuosittainen tuottavuustavoite on otettu jatkosuunnittelun pohjaksi. Tavoite on haastava ja tarkoittaa sitä, että vain ns. laajan uudistuksen skenaarion mukaisin toimin se on saavutettavissa.

Valmistelu on synkronoitu tarkoituksenmukaisessa laajuudessa koko palveluverkon valmisteluun ja erityisesti muiden palvelulinjojen suunnitelmiin. Avopalvelujen valmistelussa oleva sotekeskusten verkko kiirevastaanottoineen ja ikäihmisten ja vammaispalvelujen palvelut ovat keskeisimpiä. Mielenterveys ja päihdepalvelujen selvitystyö on käynnissä ja sitä kokonaisuutta tarkastellaan vuodeosastotoiminnan osalta (mm. uusien tilojen käyttöönotto Kaupin kampuksella) omana kysymyksenään. Esityksessä on huomioitu päivystyspalveluksen ehdotus viidestä kiirevastaanottopisteestä, jotka toimivat myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vuodeosastojen palveluverkkosuunnitelmalla on kiinteä yhteys myös päivystyspalveluksen keskeisiin toimenpiteisiin, kuten kotisairaaloiminnan laajentamiseen koko Pirkan alueelle ja palliatiivisen hoidon uudistamiseen. Potilaiden jatkohoitoa koskevien järjestelyjen uudistaminen on myös käynnistynyt sekä kampussairaaloiden ja lähisairaaloiden työnjakoon liittyvät ratkaisut.

Aikataulullisesti esitettyjen muutosten toimeenpano on ryhmitelty vuoden 2024 aikana toteutettaviin, 2025-2026 aikavälillä toteutettaviin sekä 2030 tai sen jälkeen realisoituviin suunnitelmiin.

Merkittävin tuottavuuskehitys ja potilaiden laadukas hoito voidaan saavuttaa toiminnallisilla ja sisällöllisillä muutoksilla. Palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden osalta merkittävä kansalaisten kannalta on luonnollisesti lähisairaaloiden toimipisteverkkoa koskevat muutokset. Esityksessä lähdetään kymmenen toimipisteen ratkaisusta.

Taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu siihen faktaperustaan, että ilman palveluverkon ja toimintamallin uudistamista joutuisimme väestökehityksen ja ikääntymisen aiheuttaman palvelukysynnän kasvun vuoksi lisäämään vuodeosastopalvelujen määrää useilla sadoilla paikoilla sekä erikoissairaanhoidossa että lähisairaaloissa. Kahden prosentin tuottavuuden lisäyksen kautta jokseenkin nykyinen vuodeosastokapasiteetti tulee riittämään ja se on sekä talouden että henkilöstövoimavarojen riittävyyden kannalta kestävällä pohjalla.

Esityksessä vuodeosastojen toimipisteiden määrän asteittaista supistamista.

Vuodesta 2030 eteenpäin toimipisteet esitetään olevaksi seuraavilla paikkakunnilla:

Tampere, Sastamala, Valkeakoski, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Parkano, Virrat, Ylöjärvi.

Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys ovat liitteenä. Lisäksi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

liitteenä vaikuttamistoimielimien kommenttien valmistelun tueksi laaditut ohjaavat kysymykset.

Ehdotus

Vammaisneuvosto

- merkitsee Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastospelvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Päätös

Vammaisneuvosto

- merkitsi Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastospelvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- asetti työryhmän koostamaan lopulliset kommentit aluehallitukselle vammaisneuvoston jäseniltä saaduista kommenteista. Työryhmän jäsenet ovat Tuija Kaivanto, Milla Ilonen, Marja Sundström, Lisa Wesin, Erkki Välimäki ja Kristiina Kantola. Kooste lähetetään jäsenille nähtäväksi ja sitä voi kommentoida torstaihin 31.8.2023 klo 14 asti vammaisneuvosto@pirha.fi.
- päätti antaa kommentit aluehallitukselle. Vammaisneuvoston kommentit vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksestä otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Nähtävillä Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 1.9.2023.

Otteen oikeaksi todistaa

Tampere
01.09.2023

Maria Niiranen
SUUNNITTELIJA

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostitse 1.9.2023.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 06.09.2023 klo 09:38. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§73

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).